

in memoriam

Janko Orožen (10. 12. 1891 – 30. 9. 1989)

Zadnji dan septembra je v Celju v visoki starosti 98 let umrl profesor Janko Orožen, zgodovinar, slavist, pedagog in arhivar.

Rodil se je v Turju 10. decembra 1891. leta. Do leta 1911 je obiskoval učiteljske v Mariboru, maturiral pa je na celjski gimnaziji leta 1913. Najprej je vpisal študij prava v Pragi, a ga je kmalu prekinil. Prva svetovna vojna mu je prekinila načrte. Vpoklican je bil v vojsko in pot ga je vodila od soške fronte do Galicije, kjer je padel v rusko ujetništvo. Pozneje je stopil v češko legijo, na koncu pa se je kot slovenski prostovoljec v srbski vojski boril na solunski fronti in sodeloval v bojih za našo severno mejo.

Po vojni je v Ljubljani študiral slovenščino, zgodovino in geografijo. Do leta 1924 je poučeval v Murski Soboti, od koder je prišel v Celje in z njim ostal povezan do smrti.

Med obema vojnama se je proslavil s svojim pedagoškim delom, z vrsto srednješolskih učbenikov in z raziskovanjem celjske zgodovine. Zaradi svoje priljubljenosti med dijaki je kmalu dobil vzdevek "atek". Pomembno je njegovo delo v muzejskem oz. zgodovinskem društvu, ki mu je tudi predsedoval.

Leta 1941 je bil izseljen v Srbijo, kjer je najprej poučeval v Užicih. Na zahtevo lokalnih oblasti je bil upokojen in preseljen v Beograd, kjer je privatno poučeval slovenščino. Po osvoboditvi je bil prevajalec na Vojni akademiji in svetovalec Inštituta za mednarodna vprašanja. Leta 1946 se je vrnil v Celje in poučeval na gimnaziji.

Ko je leta 1954 Celje in okolico prizadela katastrofalna poplava, je bil zadolžen za reševanje celjskega arhiva, poplavljenega v občinskih kletih. S peščico dijakov se je lotil dela z njemu lastno vneto in predanostjo. Prav njemu gre zasluga, da je od celjskega arhivskega gradiva sploh kaj ostalo. Leta 1957 je bil ustanovljen celjski arhiv. Profesor Orožen je postal ravnatelj, ki je s predanim delom postavil temelje današnjemu Zgodovinskemu arhivu v Celju. Leta 1965 se je dokončno upokojil.

Njegovo proučevanje celjske preteklosti z upokojitvijo ni prenehalo. Tri obsežne knjige zgodovine Celja

in okolice in Zgodovina Zagorja ob Savi so nastale po upokojitvi.

Delavci Zgodovinskega arhiva v Celju se profesorja Orožna spominjamo kot rednega obiskovalca in uporabnika arhivskega gradiva, predvsem pa kot prijaznega sogovornika in velikega poznavalca naše preteklosti. Niti izjemna starost ni ovirala njegove vneine in le nekaj mesecev pred smrtjo smo mu zadnjič odnesli na dom arhivsko gradivo. Najbolj zgovorna priča te vneine je nedvomno njegova bibliografija, ki šteje 30 knjig in skoraj 300 člankov, razprav in poročil, objavljenih v zbornikih in revijah, za katere je prejel vrsto domačih in tujih priznanj.

Rudi Koželj

Majda Smole – Sedemdesetletnica (4. 4. 1919 – 3. 9. 1989)

Majda Smole je po rodu Ljubljanka, njen oče je bil magistratni uradnik v Ljubljani. Rodila se je 4. aprila 1919. Svojo mladost je preživela v dokaj težkih razmerah, okusila je vse življenjske tegobe predvojne in vojnega časa, kakor tudi povojnega obdobja, kar se je tudi odražalo na njenem značaju in 70-letni življenjski poti.

Srednješolski študij je končala na ljubljanskem liceju leta 1937. Nato se je posvetila študiju zgodovine in geografije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer je diplomirala 28. aprila 1941. Po diplomni je bila poltretje leto brez službe in je kot diplomirana zgodovinarica vse-skozi vzdrževala tesne stike z zgodovinskim seminarjem, kjer se je tudi vključila v delo Osvobodilne fronte.

Prvo službo je nastopila 4. novembra 1944 na I. ženski realni gimnaziji v Ljubljani. Kot mlada profesorica – pripravnica, je doživljala vse tegobe prosvetnega delav-